

**ĐẠI HỌC THÁI NGUYÊN
TRƯỜNG ĐẠI HỌC NÔNG LÂM**

PHẠM THỊ HOÀN

**VAI TRÒ THAM GIA CỦA NGƯỜI DÂN
TRONG XÂY DỰNG NÔNG THÔN MỚI TẠI
HUYỆN YÊN SƠN, TỈNH TUYÊN QUANG**

LUẬN VĂN THẠC SĨ PHÁT TRIỂN NÔNG THÔN

THÁI NGUYÊN - 2015

**ĐẠI HỌC THÁI NGUYÊN
TRƯỜNG ĐẠI HỌC NÔNG LÂM**

PHẠM THỊ HOÀN

**VAI TRÒ THAM GIA CỦA NGƯỜI DÂN
TRONG XÂY DỰNG NÔNG THÔN MỚI TẠI
HUYỆN YÊN SƠN, TỈNH TUYÊN QUANG**

Chuyên ngành: Phát triển nông thôn

Mã số: 60.62.01.16

LUẬN VĂN THẠC SĨ PHÁT TRIỂN NÔNG THÔN

Người hướng dẫn khoa học: PGS.TS. ĐÀO THANH VÂN

THÁI NGUYÊN - 2015

LỜI CAM ĐOAN

Tôi xin cam đoan rằng, số liệu và kết quả nghiên cứu trong luận văn này là trung thực và hoàn toàn chưa hề được sử dụng để bảo vệ một học vị nào.

Tôi cam đoan rằng, mọi sự giúp đỡ để thực hiện luận văn này đã được cảm ơn và các thông tin trích dẫn trong luận văn đều được chỉ rõ nguồn gốc.

Tác giả luận văn

Phạm Thị Hoàn

LỜI CẢM ƠN

Trước hết với tình cảm chân thành và lòng biết ơn sâu sắc, tôi xin gửi lời cảm ơn đến PGS.TS. Đào Thanh Vân - Người trực tiếp hướng dẫn và giúp đỡ tôi hoàn thành luận văn này.

Tôi xin trân trọng cảm ơn các thầy giáo, cô giáo trong Bộ môn Phát triển nông thôn, Khoa Kinh tế và Phát triển nông thôn, Phòng Đào tạo - Trường Đại học Nông Lâm - Đại học Thái Nguyên đã trực tiếp giảng dạy và giúp đỡ tôi trong suốt quá trình học tập và nghiên cứu.

Tôi xin cảm ơn UBND huyện Yên Sơn; UBND và bà con nhân dân các xã Mỹ Bằng, Chân Sơn, Xuân Vân đã cung cấp số liệu thực tế và thông tin cần thiết để tôi hoàn thành luận văn này.

Tôi xin chân thành cảm ơn Trường Đại học Tân Trào - Trung tâm Thực nghiệm thực hành và Chuyển giao KHCN đã tạo điều kiện tốt nhất cho tôi theo học và hoàn thành khoá học.

Cuối cùng, tôi xin chân thành cảm ơn đồng nghiệp, bạn bè, cùng toàn thể gia đình, người thân đã động viên tôi trong thời gian học tập và nghiên cứu đề tài.

Thái Nguyên, ngày 05 tháng 11 năm 2015

Tác giả luận văn

Phạm Thị Hoàn

MỤC LỤC

LỜI CAM ĐOAN	i
LỜI CẢM ƠN	ii
MỤC LỤC	iii
DANH MỤC CÁC CHỮ VIẾT TẮT	vii
DANH MỤC CÁC BẢNG	viii
DANH MỤC CÁC HÌNH, BIỂU ĐỒ.....	ix
MỞ ĐẦU	1
1. Tính cấp thiết	1
2. Mục tiêu nghiên cứu.....	2
Chương 1. TỔNG QUAN TÀI LIỆU	3
1.1. Cơ sở lí luận	3
1.1.1. Các khái niệm cơ bản.....	3
1.1.2. Đặc trưng của nông thôn mới.....	4
1.1.3. Nguyên tắc xây dựng nông thôn mới	5
1.1.4. Lý luận về sự tham gia của người dân.....	5
1.1.5. Những nội dung chủ yếu về xây dựng nông thôn mới.....	11
1.1.6. Quan điểm của Đảng và Nhà nước ta về xây dựng nông thôn mới	12
1.1.7. Quan điểm của Đảng và Nhà nước ta về vai trò của người dân và trong phát triển nông thôn giai đoạn hiện nay	15
1.1.8. Những quan điểm về nâng cao vai trò của người dân.....	18
1.2. Cơ sở thực tiễn	20
1.2.1. Kinh nghiệm của một số nước về tăng cường sự tham gia của người dân trong phát triển nông thôn.....	20
1.2.2. Tình hình xây dựng Nông thôn mới ở Việt Nam.....	23
1.2.3. Tình hình XDNTM và vai trò tham gia của người dân trong XDNTM ở tỉnh Tuyên Quang.....	26

Chương 2. NỘI DUNG VÀ PHƯƠNG PHÁP NGHIÊN CỨU	36
2.1. Đối tượng, phạm vi nghiên cứu	36
2.1.1. Đối tượng nghiên cứu	36
2.1.2. Phạm vi nghiên cứu	36
2.2. Nội dung nghiên cứu	36
2.2.1. Thực trạng điều kiện tự nhiên, kinh tế, xã hội và tình hình xây dựng NTM tại huyện Yên Sơn tỉnh Tuyên Quang	36
2.2.2. Đánh giá thực trạng vai trò tham gia của người dân trong xây dựng NTM	36
2.2.3. Kết quả đạt được của chương trình xây dựng NTM ở huyện Yên Sơn	37
2.2.4. Những khó khăn, thuận lợi trong việc tham gia xây dựng NTM	37
2.2.5. Các giải pháp nhằm tăng cường sự tham gia của người dân trong thực hiện xây dựng nông thôn mới tại địa phương.....	37
2.3. Phương pháp nghiên cứu.....	37
2.3.1. Chọn điểm nghiên cứu.....	37
2.3.2. Phương pháp thu thập số liệu.....	38
Chương 3. KẾT QUẢ NGHIÊN CỨU VÀ THẢO LUẬN	40
3.1. Đánh giá thực trạng điều kiện tự nhiên , kinh tế, xã hội và tình hình xây dựng NTM tại huyện Yên Sơn tỉnh Tuyên Quang.....	40
3.1.1. Điều kiện tự nhiên	40
3.1.2. Điều kiện kinh tế - xã hội.....	41
3.1.3. Đánh giá những thuận lợi và khó khăn.....	42
3.1.4. Định hướng xây dựng NTM huyện Yên Sơn	43
3.1.5. Thực trạng xây dựng nông thôn mới tại huyện Yên Sơn so với 19 tiêu chí Quốc gia về Nông thôn mới	46
3.1.6. Thực trạng XDNTM tại các điểm nghiên cứu đến 31/12/2014 so với 19 tiêu chí Quốc gia về NTM.....	48

3.2. Đánh giá thực trạng về sự tham gia của người dân trong XD NTM	
huyện Yên Sơn.....	49
3.2.1. Sự hiểu biết của người dân về chương trình xây dựng nông	
thôn mới	49
3.2.2. Sự tham gia của người dân vào xây dựng NTM	53
3.2.3. Người dân tham gia tập huấn khoa học - kỹ thuật	57
3.2.4. Sự tham gia của người dân trong huy động nguồn lực để XD NTM.....	58
3.2.5. Sự tham gia của người dân trong công tác giám sát xây dựng NTM.....	61
3.2.6. Sự tham gia của người dân trong việc quản lý và sử dụng tài	
sản hình thành trong quá trình xây dựng mô hình NTM	62
3.2.7. Những đánh giá chung của người dân về chương trình NTM.....	63
3.3. Kết quả đạt được của chương trình xây dựng NTM ở huyện Yên Sơn	66
3.3.1. Công tác quy hoạch và thực hiện quy hoạch	67
3.3.2. Cơ sở hạ tầng kinh tế - xã hội	67
3.3.3. Kinh tế và tổ chức sản xuất.....	68
3.3.4. Văn hóa, xã hội và môi trường.....	69
3.3.5. Hệ thống chính trị.....	69
3.3.6. Kết quả huy động vốn xây dựng NTM.....	70
3.4. Một số thuận lợi và khó khăn trong xây dựng NTM.	71
3.4.1. Các thuận lợi.....	71
3.4.2. Các khó khăn	71
3.4.3. Tổng hợp trong phân tích ma trận SWOT	73
3.4.4. Xác định nguyên nhân thông qua phân tích SWOT.....	74
3.5. Các giải pháp tăng cường sự tham gia của người dân trong xây	
dựng NTM.....	75
3.5.1. Nâng cao chất lượng công tác tuyên truyền và công tác thi	
đua khen thưởng.....	75
3.5.2. Nâng cao chất lượng quy hoạch.....	76

3.5.3. Tập trung xây dựng và xây dựng dứt điểm trước những cơ sở hạ tầng phục vụ phát triển sản xuất, nâng cao thu nhập cho người dân	77
3.5.4. Xây dựng nhiều mô hình phát triển kinh tế với hình thức sản xuất phù hợp với điều kiện và trình độ của người dân nông thôn. Đưa khoa học công nghệ áp dụng vào nông thôn	78
3.5.5. Nâng cao chất lượng đào tạo nguồn nhân lực.....	78
3.5.6. Sơ kết và tổng kết để rút kinh nghiệm và điều chỉnh kịp thời cơ chế, chính sách	79
TÀI LIỆU THAM KHẢO	85
PHỤ LỤC	87

DANH MỤC CÁC CHỮ VIẾT TẮT

XD	Xây dựng
NTM	Nông thôn mới
BQL	Ban quản lý
UBND	Ủy ban nhân dân
KHCN	Khoa học công nghệ
CNH-HĐH	Công nghiệp hóa - Hiện đại hóa
GTVT	Giao thông vận tải
VH-TT-DL	Văn hóa - Thể thao - Du lịch
PTNT	Phát triển nông thôn
SX-KD	Sản xuất - Kinh doanh
HTX	Hợp tác xã
KH - KT	Khoa học - Kỹ thuật

DANH MỤC CÁC BẢNG

Bảng 3.1.	Tổng hợp kết quả thực hiện tiêu chí nông thôn mới năm 2014 trên địa bàn huyện Yên Sơn.....	46
Bảng 3.2.	Đánh giá các xã đạt tiêu chí nông thôn mới theo nhóm.....	47
Bảng 3.3.	Tổng hợp kết quả thực hiện tiêu chí NTM năm 2014 trên địa bàn 3 xã chọn làm điểm nghiên cứu	48
Bảng 3.4.	Người dân biết về chủ trương, chính sách của Đảng và Nhà nước về xây dựng NTM	50
Bảng 3.5.	Người dân biết về chương trình xây dựng NTM ở địa phương	51
Bảng 3.6.	Các kênh thông tin mà người dân nhận được về Chương trình xây dựng NTM.....	51
Bảng 3.7.	Trao đổi thông tin giữa hộ dân và BQL NTM xã	52
Bảng 3.8.	Đánh giá của người dân về sự cần thiết của XD NTM.....	53
Bảng 3.9.	Tỷ lệ người dân tham gia vào chương trình xây dựng NTM	54
Bảng 3.10.	Lý do người dân tham gia vào xây dựng NTM	54
Bảng 3.11.	Sự tham gia của người dân trong tuyên truyền xây dựng NTM	55
Bảng 3.12.	Tỷ lệ người dân tham gia quy chế dân chủ ở cơ sở.....	55
Bảng 3.13.	Người dân tham gia tập huấn, ứng dụng kỹ thuật trong sản xuất.....	57
Bảng 3.14.	Người dân đóng góp tiền xây dựng các công trình.....	58
Bảng 3.15.	Người dân đóng góp ngày công lao động XD công trình.....	60
Bảng 3.16.	Người dân tham gia giám sát các hoạt động xây dựng các công trình	62
Bảng 3.17.	Công tác quản lý tài sản chung của thôn.....	62
Bảng 3.18.	Đánh giá của người dân về cách thực hiện chương trình xây dựng NTM	63
Bảng 3.19.	Đánh giá của người dân về những kết quả mà chương trình xây dựng NTM mang lại	64
Bảng 3.20.	Ý kiến của người dân về cách tốt nhất để thực hiện các hoạt động xây dựng NTM	65
Bảng 3.21.	Phân tích ma trận SWOT.....	73